

A VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár hírlevele

VERITAS

Történetkutató Intézet és Levéltár

Tartalom

- **VERITAS-est**
- **Hírek**
- **Olvasnivaló:**
 - *Egy 1949-es bűnüldözési kézikönyv történeti tanulságai*
 - *„Csak egy kis munka” – a málenkij robotra hurcolt nők elfeledett sorsai*
 - *Turulmadaras címerötlet az 1946-os Magyar Köztársaság számára*
- **Cikkajánló**
- **Adatkezelési tájékoztató**

VERITAS-EST

Subscribe

Past Issues

Translate ▼

Ujváry Gábor főigazgató-helyettes moderálja, a beszélgetés résztvevői: **Dr. Schlachta Boglárka Lilla**, a Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kara Jogtörténeti Tanszék egyetemi tanársegédje, valamint intézetünk tudományos főmunkatársa, **Dr. Hollósi Gábor**.

MEGHÍVÓ

A VERITAS

Történetkutató Intézet és Levéltár
tisztelettel meghívja a

VERITAS-ESTEK

történelmi vitasorozat **104.** programjára, amelynek témája:
A Horthy-korszak „alkotmánya”

A beszélgetés résztvevői:

Dr. Schlachta Boglárka Lilla
egyetemi tanársegéd
Károli Gáspár Református Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar, Jogtörténeti Tanszék

Dr. Hollósi Gábor
tudományos főmunkatárs
VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár

Moderátor:

Dr. Ujváry Gábor
főigazgató-helyettes
VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár

2026. február 3. (kedd), 18.00
1093 Budapest, Zsil utca 2–4.
<https://veritasintezet.hu>
@veritastortenekutatointez7701

Nemzeti
Kulturális
Alap

[Az est ezen a linken is követhető](#)

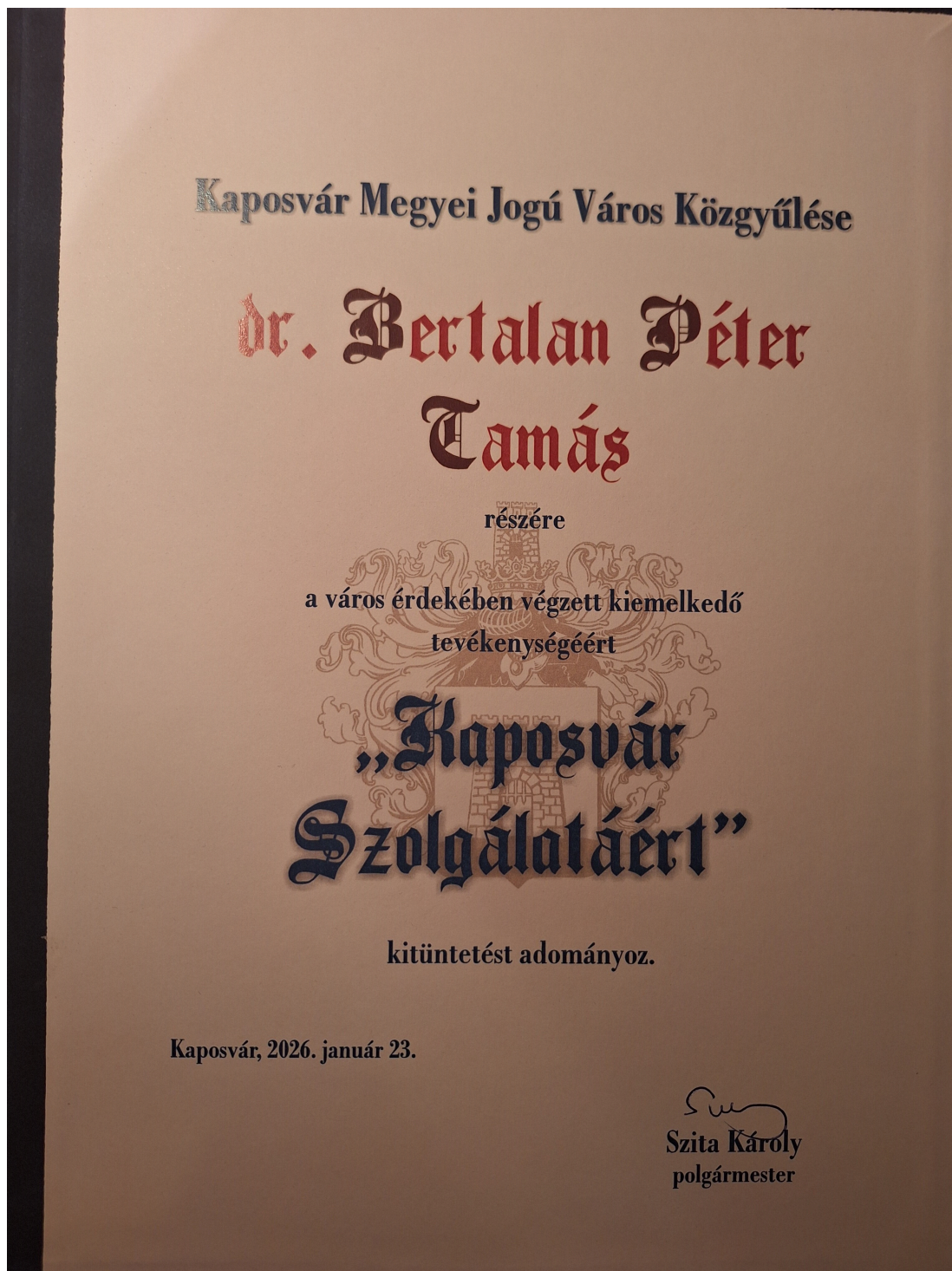
HÍREK

Együtt Nívódíjat kapott **Dr. Seres Attila**, intézetünk kutatócsoport-vezetője. A Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet és a Magyar Írószövetség Kárpátaljai Írócsoportja által alapított kulturális díjat 2026. január 22-én, a Magyar Kultúra Napja beregszászi ünnepségei keretében adták át, mellyel a kárpátaljai magyarság XX. századi történelmének feltárására irányuló tudományos kutatásait ismerték el.

[Subscribe](#)[Past Issues](#)[Translate ▼](#)

Kaposvár ünnepi közgyűlését, ahol elismeréseket nyújtottak át. Intézetünk tudományos főmunkatársa, **Dr. Bertalan Péter Tamás**, a több évtizedes pedagógiai munkájáért és tudományos eredményeiért Kaposvár Szolgálatáért kitüntetésben részesült.

Olvasnivaló

„Csak egy kis munka” – a málenkij robotra hurcolt nők elfeledett sorsai

Személyes beszélgetések alkalmával sokszor szembesülök azzal a ténnyel, hogy a málenkij robot elnevezésről hallottak ugyan, jobb esetben a száraz statisztikai adatokat is ismerik, azonban vajmi keveset tudnak arról, hogy ez a fogalom valójában mit is takar. A történészeknek is csak a rendszerváltoztatás utáni időkben nyílt lehetőségük arra, hogy olyan dokumentumokhoz és levéltári forrásokhoz juthassanak, amikből tisztább képet kaphatnak és megismerhetik a múltnak ezt a sokáig elhallgatott, borzalmas fejezetét. A történelemkönyvek azonban ritkán beszélnek arról, hogy a málenkij robot miatti szenvedések, szomorú és megrendítő életsorsok nem csupán férfiakat, hanem nagyon sok nőt is érintettek, az ő kálváriájuk ténye a korszakot nem tanulmányozó átlagembernek is új információ.

Kép forrása: VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár személyi kárpótlási iratok 220050593

[Fodorné Bozó Brigitta teljes cikke itt olvasható el](#)

Turulmadaras címerötlet az 1946-os Magyar Köztársaság számára

A második világháború végét követően, Magyarország államformája 1946. február elsejével – 1918 után másodszer is – köztársaság lett. Az 1946. évi I. törvénnyel létrejött Magyar Köztársaság hivatalos zászlajának és címerének kinézetét azonban jogszabályban nem rögzítették. A korona nélküli kiscímernek ívelt oldalú pajzson történő ábrázolását – amelynek „Kossuth-címer” elnevezése Révai Józseftől eredt – Tildy Zoltán köztársasági elnök kezdte el használni pecsétjén. Ezt a gyakorlatot idővel a kormányzati szervek és az intézmények is átvették, így az úgynevezett Kossuth-címer szokásjog alapján vált az ország címerévé az 1946 és 1949 közötti időszakban. A sajtóban már a köztársaság létrejöttékor lehetett olvasni, a történetileg kialakult magyar címerképet kritizáló írást. Az 1946. június 13-án megjelent *Köztársaság* című lap első számában Hegedüs Géza író a következőket vetette papírra, „Az önkényuralom címere” című cikkében: „A királyi fejdísz már lekerült a nemzetet és államot jelképező pajzsról s megmaradt változatlanul a hármashalomnak s négy folyónak vélt ábra, mint a

hogy a korona nélküli kiscímer maradjon az állam jelvénye. A kettőskeresztben ő ugyanis a bizánci császárok korlátlan hatalmának jelét látta. A váltakozó vörös-ezüst nyolc sávról ugyanakkor tudni vélte, hogy „*a nyolcas a német címerkészítőknél német szójáték alapján a hatalmat, illetve a megrettenést (Acht!) jelentette. Így a piros-fehér [sic!] színekben váltakozó nyolc sáv a jogbiztonság jelképe; ezt öntudattal vállalhatjuk.*” Itt érdemes megjegyezni, hogy a heraldikai szakirodalom az említett mázakat vörösnek és ezüstnek nevezi. Hegedüs tehát azt javasolta, hogy a kettőskeresztes címerképet el kell távolítani, így az általa elképzelt „köztársasági címerben” csak a „*piros-fehér [sic!] színű nyolc sáv*” maradjon és „körítse” a „*maradandóságot jelképező zöld tölgylevélkoszorú.*”

Kép forrása: Wikimedia Commons / A 10 filléres hátlapja 1946-tól. Lecijke

[Albert Zoltán Máté teljes cikke itt olvasható el](#)

Cikkajánló

Bethlen Margit és örökösei kárpótlási kérelmei

Megjelent a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára online történeti periodikájának, az *ArchívNet*nek a 2025-ös év utolsó száma. Ebben a lapszámban látott napvilágot intézetünk kutatócsoport-vezetője, **Dr. Seres Attila** legújabb tanulmánya *Bethlen Margit és örökösei kárpótlási kérelmei a német BRÜG-törvény feltételrendszerében (1957-1975) I. rész* címmel.

[Seres Attila írása itt olvasható](#)

Vissza a múltba?

„A magyar királyi 2. honvéd hadsereget – több mint nyolcvan esztendő után jó lenne már megtanulni, hogy miként is írták, kellene leírunk a nevét! – nem pusztulás „céljából” küldték ki a keleti hadműveleti területre, hanem a vélt – 1942-ban még nem úgy tűnt, hogy a Németbirodalom (anno így használták a nevet

teljes magyar haderőt a német haderő rendelkezésére bocsátani – sikerült egy 207 ezer fős hadseregben „kielégíteni”, amelynek fegyverzeti kiegészítésére a németek ígéretet tettek.” - olvasható **Prof. Dr. Szakály Sándor** főigazgató cikkében, mely az Élet és Irodalom 2026. január 23-i számában jelent meg.

[Szakály Sándor írása itt olvasható](#)

Emlék a jogban - jogi emlékek

„Mindenekelőtt azt az értelmezési keretet kell ismertetnem, amelyben a korai emléktörvényeinket keresem. Ha egy törvénynek bármiféle történeti tartalma van, akkor mint emléktörvény beszélhetünk róla.” - írja intézetünk tudományos főmunkatársa, **Dr. Hollósi Gábor** az Élet és Tudomány 2026. január 9-én megjelent számában.

[Hollósi Gábor írása itt olvasható](#)

[Subscribe](#)[Past Issues](#)[Translate ▼](#)

kapcsolatos meghívók és értesítők küldésére használta fel eddig az Ön személyes adatait (név és e-mail cím), azokat harmadik félnek nem adja át a jövőben sem. Ha nem ért egyet az Ön személyes adatainak (név, e-mail cím) további kezelésével, és a jövőben nem szeretne hírlevél formájában értesülni a VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár legújabb híreiről, rendezvényeiről és programjairól, akkor kérjük, hogy jelezze ezt az info@veritas.gov.hu címen! Ebben az esetben véglegesen és helyreállíthatatlanul töröljük Önt az adatbázisunkból. Ha az adatkezeléssel kapcsolatban bármilyen kérdése vagy észrevétele van, akkor forduljon hozzánk az info@veritas.gov.hu e-mail címen.

Bízunk benne, hogy továbbra is figyelemmel kíséri a VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár tevékenységét.

Copyright © VERITAS INTÉZET ÉS LEVÉLTÁR

Nem szeretne több hírlevelet kapni? [Ide kattintva iratkozhat le.](#)